

Štíři rodu *Rhopalurus* v teráriu

< Samice *Rhopalurus laticauda* [fk]

✓ Samice *R. junceus* [fk]

R TEXT FRANTIŠEK KOVAŘÍK
FOTO RADAN KADERKA [rk]
A FRANTIŠEK KOVAŘÍK [fk]

od zahrnuje 15 druhů z Antil, severní a severovýchodní části Jižní Ameriky. Naši chovatelé znají především červeného syčícího štíra *R. junceus* (Herbst, 1800), který k nám byl v sedmdesátých a osmdesátých letech přivážen z Kuby. Byl vyhledáván právě pro atraktivní zbarvení, velikost 70 až 110 mm a zmiňované vydávání zvuků, kdy při vyrušení pomocí stridulačních orgánů vzniká dobře slyšitelný šustivý nebo syčící zvuk. Kromě tohoto druhu jsou z Antilských ostrovů známy také *R. abudi* Armas & Marcano Fondeur, 1987, *R. bonetti* Armas, 1999 (oba Dominikánská republika), *R. garidoi* Armas, 1974 (Kuba) a *R. princeps* (Karsch, 1879) (Hispaniola).

Štíry lze chovat ve vlhkém teráriu pohromadě ve větších skupinách. Kanibalismus jsem nepozoroval. Vhodným podkladem do terária je například vrstva lignocelu. Čím vyšší, tím lépe kvůli trvalému zajištění vlhkosti. Jako úkryty poslouží větší kousky kůry nebo skořápek od kokosových ořechů. Te-

Mládě *R. junceus*, které nalezl na Kubě v listopadu 2005 Radan Kaderka [fk]

Dospělostní svlékání samce *R. junceus* [fk]

rárium doporučuji osázet rostlinami, které je dobré občas rosit. Štíry vodu z povrchu listů přijímají raději než z napáječky. V teráriu by přesto měla být také mělká napáječka. Doporučuji Petriho misku, do níž se umístí kamínky, aby se v ní štíři nebo jejich živé krmivo nemohlo utopit.

Samice druhu *R. junceus* rodí 18 až

40 larev, které se po dvanácti dnech na jejím trupu poprvé svlékají. Druhé svlékání následuje 20. až 30. den po narození, třetí následovalo v mém chovu nezvykle rychle po druhém, tedy 36. až 75. den věku štírů. Čtvrté svlékání absolvovali 75. až 131. den po narození, páté 109. až 200., šesté 220. až 271., sedmé absolvovala jediná samice a to ve věku 483 dnů. Po pátém i šestém svlékání se štíři rozmnožují. V lidské péči se dožívají věku 30 až 40 měsíců.

Na fotografiích je také zachycen samec, kterého jako mládě po třetím svlékání našel na Kubě v listopadu 2005 Radan Kaderka. Čtvrté svlékání mládě absolvovalo 1. 7. 2006 a dospělostní páté 22. 8. 2006. Tady je dobře patrná dlouhá doba od chycení mláděte do svlékání v péči člověka, tedy období, po které si štír zvykal na nové podmínky. Na fotografii je také zachyceno svlékání tohoto štíra. Svleknutí začíná prasknutím švu, který ze tří stran drží hlavohruď. Postupně tímto jediným otvorem štír vytáhne ze staré „kůže“ celé tělo. Štíři se buď svlékají na zemi, nebo jako na fotografii zavěšení hlavou dolů. Zdá se, že při zavěšení je pro štíra svlékání jednodušší. Nejvíce namáhavá je pro štíra totiž první fáze, kdy musí, pokud stojí na zemi, zvedat hlavohruď a zároveň vytahovat klepeta a všechny končetiny. Štír vždy povytáhne kousek svou „novou“ hlavohruď a zase na chvíli poleví.

R. junceus není významně jedovatý, jak jsem se mohl také osobně přesvědčit. Bodnutí od dospělé samice pod nehet ukazováčku pravé ruky bylo provázeno citelnou bolestí. Prst značně zčervenal a následovala porucha jeho hybnosti, provázená tlakem. Bez podání jakýchkoli prostředků celý průběh odezněl během čtyř hodin. Účinnost jedu jsem zkoušel i opakovaným bodnutím laboratorní myši dospělým samcem. U myši došlo k chvilkové poruše dechu a křečím. Dvě hodiny po bodnutí se však zklidnila a po další hodině začala přijímat potravu.

Dalším druhem rodu, který jsem měl možnost chovat, je *R. princeps* (Karsch, 1879). Je menší než předešlý *R. junceus*, ale způsob chovu je zcela stejný. Také se jedná o nenáročný druh, který je možné chovat ve větších skupinách.

Samice v chovu porodila 21 larev,

Typická lokalita, na níž se vyskytuje štír *R. junceus* (Kuba, Sancti Spiritus prov., Mirador Topes de Calientes) [rk]

Samice *R. princeps* [fk]

Samec *R. laticauda* s charakteristicky rozšířenou metasomou a klepety [fk]

které se poprvé svlékají na jejím trupu po dvanácti dnech. Druhé svlékání následovalo 26. až 40. den po narození, třetí 57. až 70., čtvrté 105. až 140., ale páté až po 220 dnech. V přírodě se mohou svlékat ještě po šesté, ale pohlavně dospělí jsou již po pátém svlékání.

V současnosti se čeští chovatelé nejčastěji setkají s druhem *R. laticauda* Thorell, 1876, který je typovým dru-

Samec *R. junceus* krátce po pátém svlékání [fk]

Samice vzácného kubánského druhu *R. garridoi* [fk]

hem rodu a vyskytuje se v severní části Jižní Ameriky. Nejčastěji se přiváží z Venezuely, kde je relativně hojný. Již několikrát jsem měl v chovu dospělé samice.

III

